

การวิเคราะห์ภูมิานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดการห่วงโซ่อุปทาน
ธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อเปรียบเทียบทางการแข่งขัน
ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน*

META ANALYSIS OF STRATEGIC RELATIONSHIPS IN FROZEN SEAFOOD BUSINESS
MANAGEMENT FOR COMPETITIVE ADVANTAGE UNDER THE CONCEPT
OF BLUE ECONOMY

ธีรวุฒิ แสงมณีเดช*, อภิลักษณ์ ธรรมวิมุตติ, ปิรันธ ชินโชติ, อภิเชษฐ์ ขำเลิศ, นงลักษณ์ เพิ่มชาติ, กุลยา อนุโลก
Thirawut Saengmaneedech*, Apiluck Thammawimutti, Pirun Chinachot, Apichet Khamlert, Nongluck Permchart, Kulaya Anulok

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี ประเทศไทย
Faculty of Management Science, Muban Chombueng Rajabhat University, Ratchaburi, Thailand

*Corresponding author E-mail: thirawut.article@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้างของอิทธิพลการจัดการห่วงโซ่อุปทานธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน ซึ่งเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน ดำเนินการวิจัยโดยศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดการทรัพยากร กระบวนการผลิต การกระจายสินค้า และการส่งมอบสินค้า การวิจัยนี้ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์ภูมิาน และแบบจำลองสมการโครงสร้าง ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ช่วงปี พ.ศ. 2557 - 2567 จำนวน 45 เรื่อง ที่รวบรวมจากฐานข้อมูลออนไลน์ เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย และ แบบประเมินคุณภาพ ผลการวิเคราะห์ พบว่า 1) การจัดการทรัพยากร กระบวนการผลิต และการกระจายสินค้ามีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน ($r = 0.469, 0.260$ และ 0.2509 ตามลำดับ) 2) การจัดการทรัพยากร และการกระจายสินค้า มีสหสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกระบวนการผลิต ($r = -0.971$ และ $-0.980, p < .05$) 3) กระบวนการผลิตและการส่งมอบสินค้ามีสหสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการกระจายสินค้า ($r = -0.956$ และ $-0.952, p < .05$) และ 4) การส่งมอบสินค้ามีสหสัมพันธ์ทางลบกับความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.997, p < .05$) โมเดลที่พัฒนาขึ้นสามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงซับซ้อนระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ในการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันได้ถูกต้อง ร้อยละ 92 แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของข้อมูล ข้อมูลนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแนวทางกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งที่ต้องการเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ภูมิาน, การจัดการห่วงโซ่อุปทาน, อาหารทะเลแช่แข็ง, ความได้เปรียบทางการแข่งขัน, เศรษฐกิจสีน้ำเงิน

Abstract

This research aimed to develop a structural equation model (SEM) to analyze the influence of supply chain management on the competitive advantage of frozen seafood businesses under the blue economy concept which was the concept to promote the sustainable use of marine and coastal resources. The study explored the causal relationships between resource management, production processes, distribution, and delivery. A meta-analysis and structural equation modeling approach was employed to analyze data from 45 related studies collected from online databases published in 2014 - 2024. The research instruments were research data form and a quality assessment form. The results showed that: 1) Resource management, production process and distribution had a statistically significant positive relationship with competitive advantage ($r = 0.469, 0.260$ and 0.2509 , respectively) 2) Resource management and distribution had a statistically significant negative relationship with production process ($r = -0.971$ and -0.980 , $p < .05$) 3) Production process and delivery had a statistically significant negative relationship with distribution ($r = -0.956$ and -0.952 , $p < .05$) and 4) Delivery Had a statistically significant negative relationship with competitive advantage ($r = -0.997$, $p < .05$). The developed model could accurately explain the complex relationships between the factors in supply chain management that affect competitive advantage, with an accuracy rate of 92% which shows data consistency. This information can be applied to develop appropriate strategies for stakeholders in the frozen seafood industry aiming to enhance their competitiveness.

Keywords: Meta Analysis, Supply Chain Management, Frozen Seafood, Competitive Advantage, Blue Economy

บทนำ

ในสภาพการณ์ปัจจุบันนี้ อุตสาหกรรมประมงโลกมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นอย่างมากจากในอดีตโดยมีปัจจัยหนุนต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาเทคโนโลยีการประมง และองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการประมง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทั้งในด้านอุปกรณ์การประมง การเดินเรือ กระบวนการผลิตสินค้า ในตลาดผู้บริโภคขณะนี้ มีสินค้าอาหารทะเลมากมายที่จัดจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคหลากหลายประเภท เช่น อาหารทะเลสดแช่แข็ง หรืออาหารทะเลแปรรูป ตลอดจนอาหารทะเลกระป๋อง ธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมประมง รวมถึงธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งจึงได้รับอานิสงค์จากการพัฒนาของอุตสาหกรรมประมงเช่นกัน (FAO, 2024) ธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งกำลังอยู่ในสถานการณ์ที่ดีเยี่ยมและมีแนวโน้มที่จะเติบโตอย่างต่อเนื่องในอนาคตอันเป็นผลพวงจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมประมงและพฤติกรรมผู้บริโภคของผู้บริโภคที่หันมารับประทานอาหารที่สะดวกรวดเร็วในการเตรียมอาหาร ตลาดอาหารทะเลแช่แข็งทั่วโลกมีมูลค่ารวมอยู่ที่ประมาณ 82,537.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี พ.ศ. 2565 และคาดการณ์ว่ามูลค่าของตลาดจะเติบโตถึง 137,265.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี พ.ศ. 2575 โดยมีอัตราการเติบโตต่อปี (CAGR) ร้อยละ 5.3 ต่อปี ในระหว่างปี พ.ศ. 2566 - 2575 (Allied Market Research, 2023) แสดงให้เห็นว่าธุรกิจอาหารแช่แข็งเป็นธุรกิจที่มีมูลค่ามหาศาลและมีความสำคัญทางเศรษฐกิจ การเติบโตของมูลค่าตลาดอาหารทะเลแช่แข็งยังสะท้อนให้เห็นถึงการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นระหว่างธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง กล่าวคือ บรรดาผู้ผลิตและจัดจำหน่ายอาหารทะเลแช่แข็งอาจจะมุ่งมั่นพัฒนากระบวนการผลิต และสินค้าของตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความสามารถในการสร้างรายได้และกำไรจากการแข่งขันเพิ่มขึ้นเนื่องจากเล็งเห็นการเติบโตและ

ขยายตัวของตลาดว่าเป็นโอกาสทางธุรกิจที่สำคัญ ขณะเดียวกันก็เป็นไปได้สูงว่าจะมีผู้แข่งขันรายใหม่เข้าสู่ตลาด เพื่อหวังจะเติบโตในธุรกิจนี้ สร้างความท้าทายให้กับผู้แข่งขันรายเดิมในตลาดที่จะต้องคิดค้นกลยุทธ์การแข่งขันใหม่ ๆ ในการดำเนินธุรกิจเพื่อคุมความได้เปรียบทางการแข่งขันต่อไป (Barney, J. B., 1997) การจัดการห่วงโซ่อุปทานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งเนื่องจากการจัดการที่ดีจะสามารถช่วยให้ธุรกิจกำกับดูแลกระบวนการต่าง ๆ กิจกรรม ทรัพยากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในกระบวนการทั้งหมด ตั้งแต่การรับวัตถุดิบอาหารทะเลจากพ่อค้าชาวประมง การควบคุมกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ อาหารทะเลแช่แข็งไม่เสีย อยู่ในสภาพที่นำมารับประทาน จนไปถึงการส่งมอบอาหารทะเลแช่แข็งไปยังผู้บริโภคเพื่อรับประทาน

การจัดการห่วงโซ่อุปทานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการต้นน้ำไปจนถึงกระบวนการปลายน้ำซึ่งการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพจะสามารถช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและเพิ่มโอกาสในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้แก่ธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง การจัดการห่วงโซ่อุปทานเกี่ยวข้องกับการจัดการกระบวนการของสินค้าและบริการองค์รวมเพื่อให้สินค้าหรือบริการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภค อีกทั้งยังช่วยให้สนับสนุนความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจ (Harsasi, M. & Minrohayati, N. A., 2017); (Panigrahi, S. S. & Bahinipati, B., 2019) การจัดการห่วงโซ่อุปทานยังช่วยให้ธุรกิจสามารถลดต้นทุนในกระบวนการผลิตโดยกำจัดกระบวนการที่ไม่เป็นจำเป็นเพื่อลดต้นทุนของธุรกิจ ช่วยให้ธุรกิจเกิดสภาพคล่องในการดำเนินกิจการยิ่งขึ้น (Basuki, M., 2021) กล่าวอีกนัย คือ การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการห่วงโซ่อุปทานจะช่วยให้ธุรกิจสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน เช่น การมีสินค้าหรือบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้มากที่สุด หรือ การลดต้นทุนในกระบวนการซึ่งจะช่วยให้ธุรกิจมีกำไรหรือรายได้มากขึ้น เป็นต้น ธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งที่กำลังพิจารณาปรับปรุงหรือแก้ไขแนวทางการจัดการจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขันภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงินซึ่งเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน (The Commonwealth, n.d.)

จากความสำคัญข้างต้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการพัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้างของอิทธิพลการจัดการห่วงโซ่อุปทานธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขันภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน โดยพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลซึ่งเป็นธุรกิจที่มีการแข่งขันดุเดือด และมีตลาดมูลค่ามหาศาลรองรับ ผลการศึกษานี้สามารถช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรมประมง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งพัฒนาแนวทางหรือกลยุทธ์การจัดการห่วงโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทำให้ธุรกิจเกิดข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน นำไปสู่โอกาสในการเติบโตของธุรกิจในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขันภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดการห่วงโซ่อุปทานธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขันภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน
3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองสมการโครงสร้างของอิทธิพลการจัดการห่วงโซ่อุปทานธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขันภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ห่อหุ้ม (Meta-Analysis) และแบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL Program: Linear Structure Relationship Model) เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยคัดเลือกรงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานในธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง โดยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ เช่น Google Scholar, Pub Med และ Science Direct คำสำคัญที่ใช้ในการค้นหา คือ Supply Chain Management (เพื่อค้นหางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการห่วงโซ่อุปทาน) Frozen Seafood Business (เพื่อเจาะจงในบริบทของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง) Competitive Advantage (เพื่อเน้นถึงการได้เปรียบทางการแข่งขัน) และ Blue Economy (เพื่อรวมแนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงินในการวิจัย) จากการค้นหาผ่านฐานข้อมูลออนไลน์ เช่น Google Scholar, Pub Med และ Science Direct พบงานวิจัย จำนวน 150 เรื่อง ที่เกี่ยวข้อง

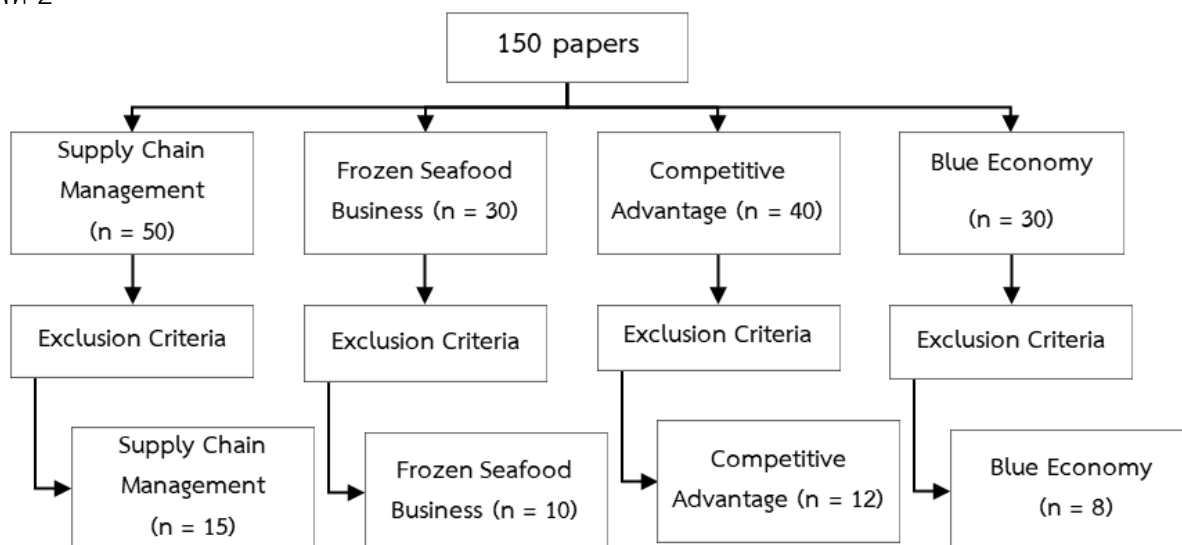
2. กระบวนการคัดเลือก (Inclusion and Exclusion Criteria) มีดังนี้

2.1 เกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion Criteria)

งานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานในธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง โดยสืบค้นจากฐานข้อมูล Thai Journals Online (Thai JO) ฐานข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre: TCI) ฐานข้อมูล Google Scholar และฐาน ข้อมูลโครงการพัฒนาระบบเครือข่ายห้องสมุด อุดมศึกษาในประเทศไทย (Thai LIS Digital Collection: TDC) ใช้คำสำคัญสำหรับการสืบค้น คือ “แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน” และ “การได้เปรียบทางการแข่งขัน” จำกัดข้อมูลเผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2557 - 2567 พบงานวิจัยทั้งหมด จำนวน 150 เรื่อง

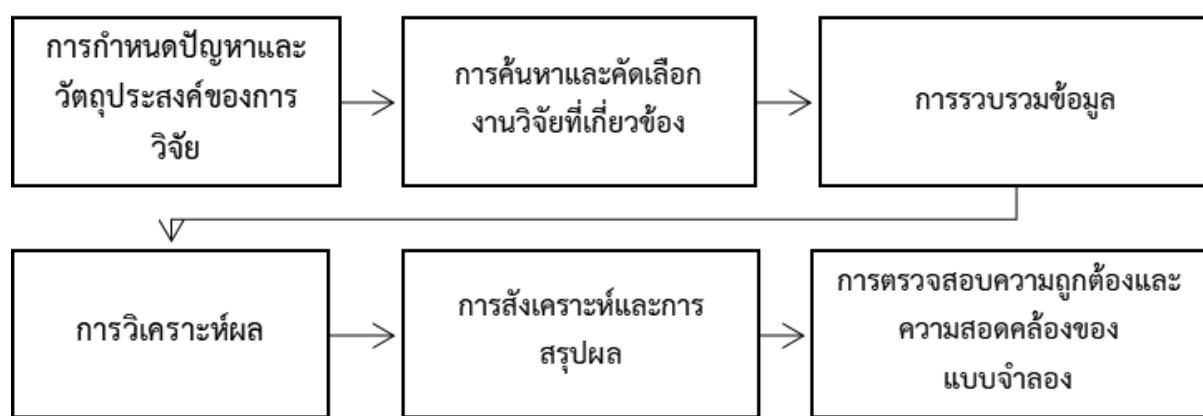
2.2 เกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria)

คัดออกงานวิจัยที่ไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานในธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง คัดออกงานวิจัยที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์การคัดเข้า ได้แก่ ไม่ใช่งานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน ไม่ใช่งานวิจัยเกี่ยวกับการได้เปรียบทางการแข่งขัน คัดออกงานวิจัยที่มีตัวแปรอิสระมากกว่าหรือน้อยกว่างานวิจัยที่ศึกษา และตีพิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2567 พบว่า จำนวนบทความที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ในการศึกษาครั้งนี้ คือ 45 บทความ มีรายละเอียดของขั้นตอนการคัดเลือกงานวิจัยหรือบทความ ดังภาพที่ 1 และภาพที่ 2

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ภาพที่ 1 แสดง ขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยหรือบทความที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ในการศึกษานี้ พบว่า มีงานวิจัยหรือบทความที่เกี่ยวข้อง จำนวนทั้งสิ้น 150 เรื่อง ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2557 - 2567 ประกอบด้วย งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ Supply Chain Management จำนวน 50 เรื่อง Frozen Seafood Business จำนวน 30 เรื่อง Competitive Advantage จำนวน 40 เรื่อง และ Blue Economy จำนวน 30 เรื่อง เมื่อพิจารณาโดยใช้เกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria) พบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ Supply Chain Management จำนวน 15 เรื่อง Frozen Seafood Business จำนวน 10 เรื่อง Competitive Advantage จำนวน 12 เรื่อง และ Blue Economy จำนวน 8 เรื่อง ที่ใช้สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดการห่วงโซ่อุปทานธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขันภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน

ภาพที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิเคราะห์ห่อภิมาน

ภาพที่ 2 แสดง กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ห่อภิมาน การศึกษานี้เริ่มจากการกำหนดปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยค้นหาและคัดเลือกรงานวิจัยหรือบทความที่เกี่ยวข้องโดยใช้เกณฑ์การคัดเข้าและเกณฑ์การคัดออกที่กำหนด เมื่อได้งานวิจัยหรือบทความสำหรับการสังเคราะห์แล้ว ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยนำผลการศึกษาของแต่ละงานวิจัยหรือบทความมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดการห่วงโซ่อุปทานธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งตามกรอบวิจัยโดยศึกษาความสัมพันธ์ตัวแปรต่าง ๆ ในการวิจัย จากนั้นจึงสังเคราะห์และสรุปผลการศึกษา และ ตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของแบบจำลองที่ผู้วิจัยพัฒนาตามลำดับ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรแฝงภายนอก ได้แก่ การจัดการทรัพยากร (REM) กระบวนการผลิต (PRO) การกระจายสินค้า (DIS) การส่งมอบสินค้า (DEL)

3.2 ตัวแปรแฝงภายใน ได้แก่ ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CA) ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตจำนวน 5 ตัวแปร คือ ต้นทุนและราคา (COST) คุณภาพ (QUA) นวัตกรรม (INN) ความเชื่อมั่นในด้านการจัดส่ง (DER) และ ระยะเวลาที่เข้าสู่ตลาด (TM)

ตารางที่ 1 จำนวน 45 บทความ ที่รายงานอิทธิพลของการจัดการทรัพยากร กระบวนการผลิต การกระจายสินค้า และการส่งมอบสินค้าอาหารทะเลแช่แข็ง ต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง

		ตัวแปรตาม	ความได้เปรียบ		การจัดการ		กระบวนการ		การกระจาย		การส่งมอบ	
			ทางการแข่งขัน		ทรัพยากร		ผลิต		สินค้า		สินค้า	
ตัวแปรต้น			DE	IE	DE	IE	DE	IE	DE	IE	DE	IE
Supply Chain (n = 15)	การจัดการทรัพยากร		15	5				7		5		4
	กระบวนการผลิต		14	5						5		4
	การกระจายสินค้า		14	5				5				6
	การส่งมอบสินค้า		13	4				4		5		
Frozen Seafood (n = 10)	การจัดการทรัพยากร		9	3				4		3		2
	กระบวนการผลิต		8	2						2		2
	การกระจายสินค้า		9	3				2				3
	การส่งมอบสินค้า		6	2				2		2		
Competitive Advantage (n = 12)	การจัดการทรัพยากร		12	2				3		4		3
	กระบวนการผลิต		12	6					2	3		3
	การกระจายสินค้า		12	5				5				3
	การส่งมอบสินค้า		9	3				3	1	2		
Blue Economy (n = 8)	การจัดการทรัพยากร		4	2				1		1		
	กระบวนการผลิต		3	2					2			1
	การกระจายสินค้า		4	2				2			1	
	การส่งมอบสินค้า		2	1				1	1			

หมายเหตุ: DE = อิทธิพลทางตรง (Direct Effect) IE = อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) TE = อิทธิพลรวม (Total Effect)

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรแฝงภายนอก จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ การจัดการทรัพยากร (REM) มีอิทธิพลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CA) 40 บทความ และอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 12 บทความ ส่วนกระบวนการผลิต (PRO) มีอิทธิพลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน 37 บทความ และอิทธิพลทางอ้อม 15 บทความ การกระจายสินค้า (DIS) มีอิทธิพลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CA) 39 บทความ และอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 15 บทความ การส่งมอบสินค้า (DEL) มีอิทธิพลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CA) 30 บทความ และอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 10 บทความ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการพัฒนากระบวนการผลิตที่ดีสามารถเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจได้อย่างมีนัยสำคัญ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการประเมินคุณภาพงานวิจัย

เครื่องมือการวิจัยแบ่งเป็น 2 แบบ คือ 1) แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย และ 2) แบบประเมินคุณภาพ งานวิจัยโดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงินจึงสร้างแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์

มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยนำแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยและแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงและความครบถ้วนของเนื้อหา (Content Validity) พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) สูงกว่า .50 แสดงว่า ใช้ได้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์ห่อภิมาณเพื่อวิเคราะห์ ความต่างแบบของขนาดอิทธิพล และวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของปัจจัยแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งที่มีความแตกต่างกันตามคุณลักษณะงานวิจัย และ 2) ขั้นตอนการวิเคราะห์ร่วมกับการใช้สมการเชิงโครงสร้าง (MASEM) เพื่อหาค่าประมาณค่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ร่วม และนำมาวิเคราะห์เพื่อหาสมการหาความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ด้วย สมการเชิงโครงสร้าง (Steinmetz, H. & Block, J., 2022)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขันภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน มีคำสำคัญที่ใช้ในการค้นหา คือ Supply Chain Management, Frozen Seafood Business, Competitive Advantage และ Blue Economy จากการค้นหาผ่านฐานข้อมูลออนไลน์ เช่น Google Scholar, Pub Med และ Science Direct ข้อมูลเผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2557 - 2567 พบงานวิจัยทั้งหมด จำนวน 150 เรื่องที่เกี่ยวข้อง และได้มีการคัดออกงานวิจัยที่ไม่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานในธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง รวมถึงคัดออกงานวิจัยที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์การคัดเข้า ได้แก่ ไม่ใช่งานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน ไม่ใช่งานวิจัยเกี่ยวกับการได้เปรียบทางการแข่งขัน คัดออกงานวิจัยที่มีตัวแปรอิสระมากกว่าหรือน้อยกว่างานวิจัยที่ศึกษา และตีพิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2567 พบว่า จำนวนบทความที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ 45 บทความ ที่รายงานอิทธิพลของการจัดการทรัพยากร กระบวนการผลิต การกระจายสินค้า และการส่งมอบสินค้าอาหารทะเลแช่แข็ง ต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์อิทธิพลตามคุณลักษณะงานวิจัยที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง

ผลการศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง จำนวน 45 เรื่อง ภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทั้งหมดอยู่ในช่วง (Effect Size) 0.165 ถึง 0.419 ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลของงานวิจัย ทั้งหมดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($Q = 330.0$, $df = 32$, $P\text{-Value} < 0.001$, $I^2 = 99.84$, $H^2 = 75.06$, $Tau^2 = 0.086$) โดยตัวบ่งชี้ทุกตัวสอดคล้องกับเกณฑ์ ด้วยเหตุนี้สมเหตุสมผลที่จะพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ขนาดอิทธิพลของแต่ละงานวิจัยกับตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยของปัจจัยที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 เกณฑ์และการแปลผล

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	ค่าสถิติ	ผล
Q	ถ้า Sig เป็น Heterogeneity ถ้าไม่ Sig เป็น Homogeneity ($p < .05$)	330.0	ความแตกต่างของงานวิจัยมีนัยสำคัญทางสถิติ (Heterogeneity)
df	ค่าองศาอิสระ	32	สอดคล้อง
p	$< .05$	< 0.001	ความแตกต่างของขนาดอิทธิพลระหว่างงานวิจัยมีนัยสำคัญทางสถิติ
I^2	ความต่างแบบของผลการศึกษา (> 75)	99.84	ประมาณร้อยละ 99.84 ของความแปรปรวนในขนาดอิทธิพลเกิดจากความแตกต่างระหว่างงานวิจัยมากกว่าจากความบังเอิญ

ตารางที่ 3 เกณฑ์และการแปลผล (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	ค่าสถิติ	ผล
H^2	ค่าร้อยละความแปรปรวน ของ Effect Size มี 3 ระดับ คือ 25%, 50% และ 75%	75.06	มีความแปรปรวนของ Effect Size ในระดับสูง
Tau^2	-0.10 ถึง +0.10	0.086	ความแปรปรวนระหว่างงานวิจัยต่ำ ซึ่งหมายความว่าขนาดอิทธิพลมีความสม่ำเสมอค่อนข้างมาก

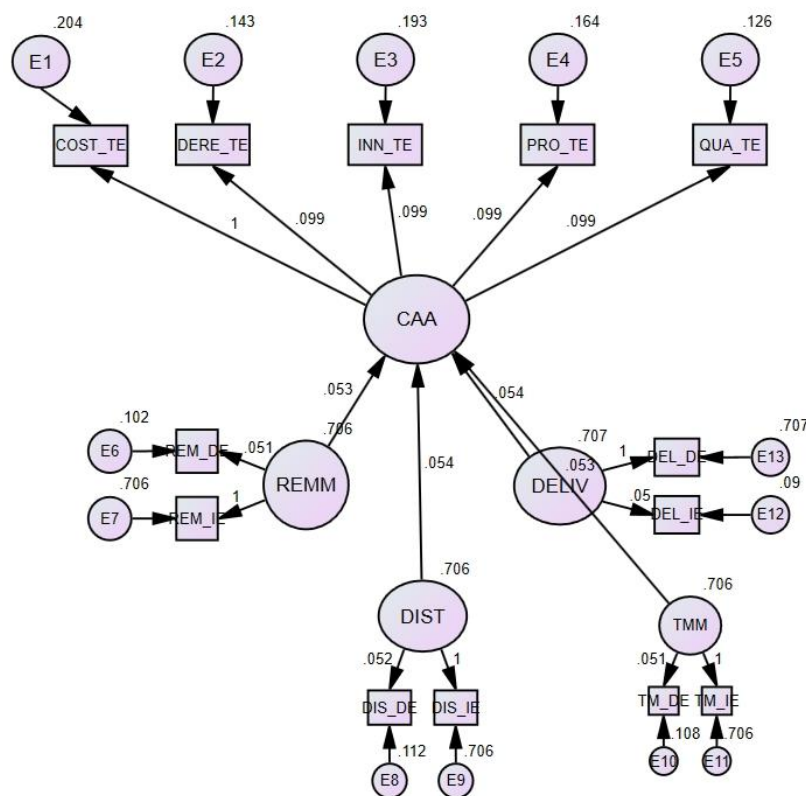
จากตารางที่ 2 พบว่า แสดงการวิเคราะห์ทางสถิติของความไม่เป็นเนื้อเดียวกัน (Heterogeneity) ในงานวิจัยต่าง ๆ โดยมีการวัดตัวชี้วัดหลายประการ เช่น ขนาดอิทธิพล (Effect Size) และค่าความแปรปรวน รายละเอียดของตัวชี้วัดหลักมี ดังนี้ $Q = 330.0$ $df = 32$, $P\text{-Value} < 0.05$, $I^2 = 99.84$, $H^2 = 75.06$, $Tau^2 = 0.086$ อธิบายได้ว่า Q (สถิติ Heterogeneity) ค่าที่ได้ คือ 330.0 แสดงให้เห็นว่ามีความไม่เป็นเนื้อเดียวกันในงานวิจัยที่ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่าโมเดลไม่ได้มีขนาดอิทธิพลที่คล้ายคลึงกัน และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ องศาอิสระ ($df = 32$) สอดคล้องกับจำนวนงานวิจัยหรือการเปรียบเทียบที่นำมาวิเคราะห์ ค่า $P\text{-Value} = 0.0086$ บ่งบอกว่าความแปรปรวนในขนาดอิทธิพลไม่เกิดจากความบังเอิญ แต่เกิดจากความแตกต่างระหว่างงานวิจัย สถิติ I^2 ค่าที่ได้ คือ ร้อยละ 99.84 แสดงให้เห็นว่าประมาณร้อยละ 99 ของความแปรปรวนทั้งหมดในขนาดอิทธิพลเกิดจากความไม่เป็นเนื้อเดียวกันระหว่างงานวิจัย มากกว่าที่จะเกิดจากความผิดพลาดแบบสุ่ม และ Tau^2 มีค่าเท่ากับ 0.086 ซึ่งเป็นค่าความแปรปรวนที่ค่อนข้างต่ำ แสดงให้เห็นว่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยต่าง ๆ มีความสม่ำเสมอค่อนข้างมาก

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยการวิเคราะห์ถ้อยนิทานโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง

ตารางที่ 4 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์	ค่าสถิติ	ผล
Q	ถ้า Sig. เป็น Heterogeneity ถ้าไม่ Sig. เป็น Homogeneity ($p < .05$)	559.322	ความแตกต่างของงานวิจัยมีนัยสำคัญทางสถิติ (Heterogeneity)
df	ค่าองศาอิสระ	32	สอดคล้อง
P	$< .05$	< 0.001	ความแตกต่างของขนาดอิทธิพลระหว่างงานวิจัยมีนัยสำคัญทางสถิติ
I^2	ความต่างแบบของผลการศึกษา (> 75)	94.28	ประมาณร้อยละ 94.28 ของความแปรปรวนในขนาดอิทธิพลเกิดจากความแตกต่างระหว่างงานวิจัย มากกว่าจากความบังเอิญ
H^2	ค่าร้อยละความแปรปรวน ของ Effect Size มี 3 ระดับ คือ 25%, 50% และ 75%	17.48	มีความแปรปรวนของ Effect Size ในระดับต่ำ
Tau^2	-0.10 ถึง +0.10	0.167	ความแปรปรวนระหว่างงานวิจัยต่ำ ซึ่งหมายความว่าขนาดอิทธิพลมีความสม่ำเสมอค่อนข้างมาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ตรวจสอบความตรงของโมเดล พบว่า โมเดลสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่า ($\chi^2 = 559.322$, $df = 32$, $P\text{-Value} < 0.001$, $CFI = 0.000$, $RMSEA = 0.516$) และตัวแปรในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง สามารถอธิบายความแปรปรวนของความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง ได้ประมาณร้อยละ 94.28 แสดงผลดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง
หลังปรับโมเดล

ตารางที่ 5 เมทริกซ์สหสัมพันธ์รวมระหว่างตัวแปรเมทริกซ์สหสัมพันธ์รวมระหว่างตัวแปร

	TM_DE	TM_IE	DEL_IE	DEL_DE	DIS_DE	DIS_IE	REM_DE	REM_IE	QUA_TE	PRO_TE	COST_TE
TM_DE	0.2615	0.0413	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0002	0.0412	0.0009
TM_IE	0.0413	1.4489	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0412	0.0009	0.0009
DEL_IE	0.0000	0.0000	0.2555	1.4494	0.0414	0.2628	0.2595	0.0410	0.0412	0.2812	0.2955
DEL_DE	0.0000	0.0000	0.0408	0.0414	0.0414	0.2555	1.4488	1.4488	0.2651	0.2955	0.2720
DIS_DE	0.0000	0.0000	0.0414	0.0414	1.4481	0.0000	0.0000	0.0000	0.0001	0.2720	0.3135
DIS_IE	0.0000	0.0000	0.0408	0.2595	0.0000	0.0001	0.0001	0.0001	0.0009	0.3135	0.0009
REM_DE	0.0000	0.0000	0.0004	0.2651	0.0001	0.0001	0.0410	0.0410	0.0009	0.0009	0.0009
REM_IE	0.0000	0.0000	0.0004	0.2812	0.0001	0.0001	0.0410	0.0410	0.0009	0.0009	0.0009
QUA_TE	0.0000	0.0000	0.0004	0.2955	0.0001	0.0001	0.0001	0.0001	0.0009	0.0009	0.0009
PRO_TE	0.0002	0.0412	0.0024	0.2720	0.0001	0.0009	0.0001	0.0001	0.0009	0.0009	0.0009
COST_TE	0.0002	0.0412	0.0023	0.3135	0.0009	0.0009	0.0009	0.0009	0.0009	0.0009	0.0009

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นถึงค่าผลกระทบทางตรง (DE-Direct Effect) และผลกระทบทางอ้อม (IE-Indirect Effect) ของตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานในธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง ค่าทั้งหมดในตารางสามารถอธิบายได้ ดังนี้

ผลกระทบทางตรง (DE-Direct Effect) ได้แก่ เวลาในการนำสินค้าเข้าสู่ตลาด (TM) มีผลกระทบทางตรงต่อปัจจัยอื่น ๆ ในแบบจำลอง ด้วยค่า 0.2615 ซึ่งหมายความว่าเมื่อเวลาในการนำสินค้าเข้าสู่ตลาด (TM) เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นโดยไม่ผ่านตัวแปรอื่น และการส่งมอบสินค้า (Delivery) มีผลกระทบทางตรงสูงถึง 1.4494 ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องในระบบ นั้นแสดงว่าการจัดการการส่งมอบที่ดีจะส่งผลอย่างชัดเจนต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันโดยตรง

ผลกระทบทางอ้อม (IE-Indirect Effect) ได้แก่ เวลาในการนำสินค้าเข้าสู่ตลาด (TM_IE) มีผลกระทบทางอ้อมต่อตัวแปรอื่น 0.0413 ซึ่งหมายความว่าเวลาในการนำสินค้าเข้าสู่ตลาด (TMIE) เพิ่มขึ้นจะส่งผลกระทบทางอ้อม ในระดับค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับผลกระทบทางตรง

การส่งมอบสินค้า (DEL_IE) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.2555 หมายถึง ผลกระทบทางอ้อมของการส่งมอบสินค้าผ่านตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่าการส่งมอบสินค้ามีการเชื่อมโยงกับปัจจัยอื่นในระบบผ่านเส้นทางที่ไม่ใช่ผลกระทบตรง

ผลกระทบรวม (TE-Total Effect) ได้แก่ การจัดการทรัพยากร (REM) มีผลกระทบโดยตรงอย่างมากต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องในแบบจำลอง โดยมีค่า DE สูงถึง 1.4488 และ ผลกระทบรวมของกระบวนการผลิต (PRO_TE) มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.2812 ซึ่งหมายความว่าผลกระทบรวมของกระบวนการผลิตผ่านตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่าการส่งมอบสินค้ามีการเชื่อมโยงกับปัจจัยอื่นในระบบผ่านเส้นทางที่ไม่ใช่ผลกระทบตรง และผลกระทบทั้งหมด (รวมทั้งทางตรงและทางอ้อม) ของต้นทุนและราคา (COST_TE) มีอิทธิพลต่อปัจจัยในระบบ

ตารางที่ 6 ภาพรวมจำนวนบทความวิชาการที่รายงานอิทธิพลของการจัดการทรัพยากร กระบวนการผลิต การกระจายสินค้า และการส่งมอบสินค้าอาหารทะเลแช่แข็ง ต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	DE (อิทธิพลทางตรง)	IE (อิทธิพลทางอ้อม)	TE (อิทธิพลรวม)	SE (ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน)	R ²
REM	CA	0.435	0.357	0.700	0.357	0.922
DIS	CA	0.585	0.251	0.585	0.251	0.935
DEL	CA	0.585	0.251	0.585	0.251	0.676
PRO	CA	0.700	0.41	0.585	0.41	0.848

หมายเหตุ: DE = อิทธิพลทางตรง (Direct Effect) IE = อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect)

จากตารางที่ 5 พบว่า แสดงถึงผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งผ่านกระบวนการจัดการทรัพยากร การผลิต การกระจายสินค้า และการส่งมอบสินค้า โดยตารางนี้แสดงค่าทางสถิติต่าง ๆ ได้แก่

อิทธิพลทางตรง (Direct Effect) ของตัวแปรต้นต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CA) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปร ตัวแปรกระบวนการผลิต (PRO) มีอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.700 ตัวแปรการกระจายสินค้า (DIS) และการส่งมอบสินค้า (DEL) มีอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.585 และตัวแปรการจัดการทรัพยากร (REM) มีอิทธิพลทางตรงต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CA) เท่ากับ 0.435

อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) ผ่านตัวแปรแฝงอื่น ๆ โดยกระบวนการผลิต (PRO) มีอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.410 การจัดการทรัพยากร (REM) มีอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.357 การกระจายสินค้า (DIS) มีอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.251 และการจัดส่งสินค้า (DEL) มีอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.251

อิทธิพลรวม (Total Effect) ที่ได้จากการรวมอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม โดยการจัดการทรัพยากร (REM) มีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.700 กระบวนการผลิต (PRO) มีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.585 การกระจายสินค้า (DIS) มีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.585 และการจัดส่งสินค้า (DEL) มีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.585

ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error) ที่สัมพันธ์กับอิทธิพลแต่ละตัวแปร ซึ่งกระบวนการผลิต (PRO) มีค่า SE เท่ากับ 0.410 การจัดการทรัพยากร (REM) เท่ากับ 0.357 การกระจายสินค้า (DIS) เท่ากับ 0.251 และการจัดส่งสินค้า (DEL) เท่ากับ 0.251

R^2 ค่าความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้โดยโมเดล ซึ่งการกระจายสินค้า (DIS) มีค่า R^2 เท่ากับ 0.935 การจัดการทรัพยากร (REM) เท่ากับ 0.922 กระบวนการผลิต (PRO) เท่ากับ 0.848 และการจัดส่งสินค้า (DEL) เท่ากับ 0.676

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ห่อหุ้มความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดการห่วงโซ่อุปทานธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อการค้าได้เปรียบทางการแข่งขันภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน จากการวิเคราะห์ที่แบบจำลองสมการโครงสร้าง (SEM) พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการทรัพยากรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยการจัดการและวางแผนทรัพยากรเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุดจะทำให้สินค้าหรือบริการของธุรกิจเกิดมูลค่าเพิ่ม และลดของเสียให้เหลือน้อยที่สุด ส่งผลให้ธุรกิจสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันเหนือคู่แข่ง (Agustian, K. et al., 2023) อย่างไรก็ตาม การจัดการทรัพยากรมีความสัมพันธ์เชิงลบกับกระบวนการผลิต ในขณะที่กระบวนการผลิตมีผลเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยกระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ มีการประยุกต์เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตทันสมัยมาใช้ จะช่วยให้ธุรกิจลดข้อผิดพลาดของกระบวนการผลิตและลดต้นทุนการผลิต ช่วยให้ต้นทุนในการดำเนินธุรกิจลดลงในระยะยาวและเกิดสภาพคล่องทางการเงินมากขึ้น (Hair, J. F. et al., 2010); (Ismayilov, V. et al., 2021) อย่างไรก็ตาม กระบวนการผลิตส่งผลเชิงลบต่อการกระจายสินค้า การกระจายสินค้าส่งผลเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน แต่มีผลเชิงลบต่อกระบวนการผลิต และสุดท้าย การส่งมอบสินค้ามีความสัมพันธ์เชิงลบทั้งต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและการกระจายสินค้า

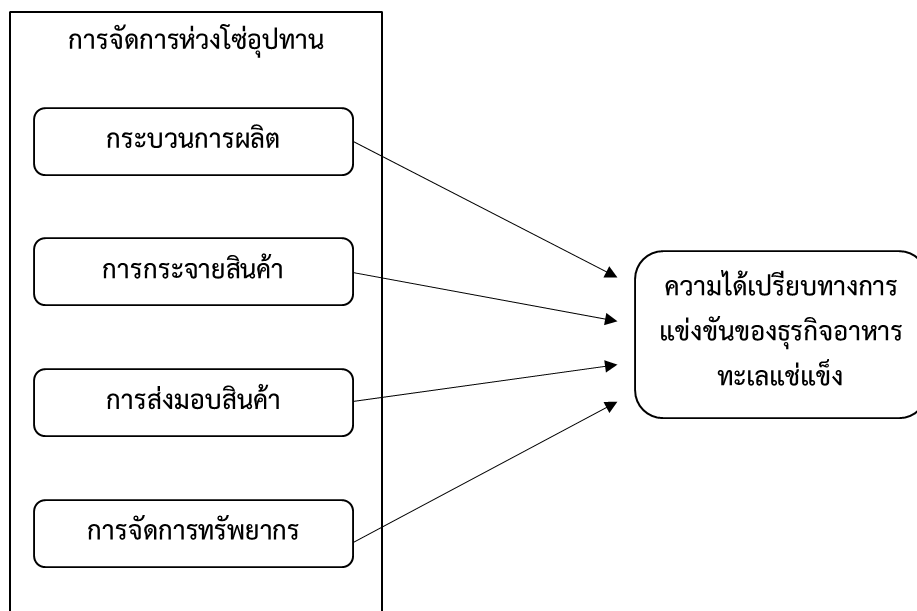
ทั้งนี้ การจัดการห่วงโซ่อุปทาน มีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจ โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากร กระบวนการผลิต การกระจายสินค้า และการส่งมอบสินค้าให้ตรงต่อเวลา (Kuwornu, J. K. M. et al., 2023) การจัดการห่วงโซ่อุปทานเกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการจัดการกระบวนการทั้งหมดตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ โดยธุรกิจสามารถจัดการห่วงโซ่อุปทานเพื่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันได้ด้วยการลดต้นทุนการผลิตจากการกำจัดกระบวนการที่ไม่จำเป็นออกไป การนำเสนอสินค้าหรือบริการให้แตกต่างหรือมีคุณค่ามากกว่าสินค้าหรือบริการของคู่แข่ง รวมถึงการส่งมอบสินค้าหรือบริการให้ลูกค้าในเวลาอันรวดเร็วหรือตรงต่อเวลาเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า (Hailu, A. & Tembo-Mwanaumo, E., 2023); (Li, S. et al., 2006) โดยข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์มีความสอดคล้องกัน แสดงให้เห็นว่าตัวแปรในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง สามารถอธิบายความแปรปรวนของความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยครั้งนี้ ธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงินได้ โดยการส่งเสริมกระบวนการผลิตให้มีความเสถียร การกระจายสินค้าไปยัง

ผู้บริโภคให้มีประสิทธิภาพและลดต้นทุนธุรกิจ ให้ความสำคัญกับการส่งมอบสินค้าให้ตรงเวลา และมุ่งเน้นการจัดการทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ภาพที่ 3 การจัดการห่วงโซ่อุปทานเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง

ภาพที่ 3 แสดง องค์ความรู้ใหม่จากผลการวิจัยซึ่ง พบว่า การจัดการห่วงโซ่อุปทาน ประกอบด้วย กระบวนการผลิต การกระจายสินค้า การส่งมอบสินค้า และการจัดการทรัพยากร เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง

สรุปและข้อเสนอแนะ

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดการห่วงโซ่อุปทานธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งเพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขันภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงิน ใช้การวิเคราะห์ห่อถักความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยใช้แบบจำลองสมการโครงสร้าง (SEM) พบว่า การจัดการทรัพยากรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน แต่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับกระบวนการผลิต ในขณะที่กระบวนการผลิตมีผลเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน แต่ส่งผลเชิงลบต่อการกระจายสินค้า การกระจายสินค้าส่งผลเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน แต่มีผลเชิงลบต่อกระบวนการผลิต และสุดท้ายการส่งมอบสินค้ามีความสัมพันธ์เชิงลบทั้งต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและการกระจายสินค้า แบบจำลองที่พัฒนาขึ้นสามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงซับซ้อนของปัจจัยต่าง ๆ ได้ร้อยละ 92 ของความแปรปรวน ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการและนโยบายสำหรับธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็งควรมุ่งเน้นการปรับปรุงกระบวนการจัดการห่วงโซ่อุปทานอย่างต่อเนื่อง โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดความผิดพลาด รวมถึงการนำแนวคิดเศรษฐกิจสีน้ำเงินมาใช้ในการจัดการทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยควรมีการตรวจสอบแนวทางการจัดการทรัพยากรเพื่อศึกษาอุปสรรคและโอกาสในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม จะช่วยสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันแก่ธุรกิจอาหารทะเลแช่แข็ง นอกจากนี้ ภาครัฐควรสนับสนุนนโยบายที่ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านนวัตกรรมและมาตรฐานคุณภาพสินค้าระดับสากล เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับโลก

ด้วยการจัดสรรงบประมาณสำหรับการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมกระบวนการใหม่ ๆ ที่เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากร และส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างองค์กรภาคเอกชน และ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้การจัดการห่วงโซ่อุปทานแบบบูรณาการ ทั้งนี้ ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับตัวของธุรกิจในช่วงวิกฤต ความร่วมมือในเครือข่ายอุตสาหกรรม และพฤติกรรมผู้บริโภคในตลาดอาหารทะเลแช่แข็ง เพื่อให้สามารถพัฒนาแนวทางการดำเนินธุรกิจที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- Agustian, K. et al. (2023). Human Resource Management Strategies in Achieving Competitive Advantage in Business Administration. *Journal of Contemporary Administration and Management (ADMAN)*, 1(2), 108-117.
- Allied Market Research. (2023). Frozen Seafood Market Size, Share, Competitive Landscape and Trend Analysis Report, by Type, By Form, By Distribution Channel: Global Opportunity Analysis and Industry Forecast, 2023 - 2032. Retrieved September 15, 2024, from <https://www.alliedmarketresearch.com/frozen-seafood-market>
- Barney, J. B. (1997). *Gaining and Sustaining Competitive Advantage*. Reading, MA: Addison-Wesley Publishing Company.
- Basuki, M. (2021). Supply Chain Management: A Review. *Journal of Industrial Engineering and Halal Industries*, 2(1), 9-12.
- FAO. (2024). FAO Report: Global fisheries and aquaculture production reaches a new record high. Retrieved September 15, 2024, from <https://www.fao.org/newsroom/detail/fao-report-global-fisheries-and-aquaculture-production-reaches-a-new-record-high/en>
- Hailu, A. & Tembo-Mwanaumo, E. (2023). Supply Chain Management Practice and Competitive Advantage: Systematic Literature Review. *Logistic and Operation Management Research (LOMR)*, 2(2), 44-57.
- Hair, J. F. et al. (2010). *Multivariate Data Analysis*. (7th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Harsasi, M. & Minrohayati, N. A. (2017). The impact of supply chain management practices on competitive advantage. *International Journal of Economic Policy in Emerging Economies*, 10(3), 122-134.
- Ismayilov, V. et al. (2021). Influence of internal production conditions on the efficiency and competitiveness of enterprises. *Future Business Journal*, 7(1), 1-10.
- Kuwornu, J. K. M. et al. (2023). The adoption of sustainable supply chain management practices on performance and quality assurance of food companies. *Sustainable Futures*, 5, 100103. doi:10.1016/j.sftr.2022.100103.
- Li, S. et al. (2006). The impact of supply chain management practices on competitive advantage and organizational performance. *Omega*, 34(2), 107-124.

- Panigrahi, S. S. & Bahinipati, B. (2019). Sustainable supply chain management: a review of literature and implications for future research. *Management and Environmental Quality*, 30(5), 1001-1049.
- Steinmetz, H. & Block, J. (2022). Meta-analytic structural equation modeling (MASEM) : New tricks of the trade. *Management Review Quarterly*, 72(3), 605-626.
- The Commonwealth. (n.d.). Sustainable Blue Economy. Retrieved September 15, 2024, from <https://thecommonwealth.org/bluecharter/sustainable-blue-economy>